

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**Волинський національний університет імені Лесі Українки**  
**Факультет іноземної філології**  
**Кафедра німецької філології**

**СИЛАБУС**

**вибіркової навчальної дисципліни**

**СЛОВОВІР СУЧАСНОЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ**

підготовки	бакалавра
спеціальності	035 Філологія
освітньо-професійної програми	Мова і література (німецька). Переклад

**Силабус навчальної дисципліни «СЛОВОТВІР СУЧАСНОЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ»** підготовки бакалавра, галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 035 Філологія, за освітньою програмою «Мова та література (німецька). Переклад» та галузі знань 01 Освіта, спеціальності 014 Середня освіта, за освітньою програмою «Середня освіта. Німецька мова».

**Розробник:** Рись Л. Ф., доцент кафедри німецької філології, кандидат філологічних наук.

**Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри німецької філології**  
протокол № 5 від 24.11.2020 р.

Завідувач кафедри:  (Застровська С. О.)

## I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки, 035 Філологія, Мова і література (німецька). Переклад, бакалавр	<b>Вибіркова навчальна дисципліна</b>
Кількість годин/кредитів 90/3		<b>Рік навчання 2</b>
		<b>Семестр 4-ий</b>
ІНДЗ: <u>немає</u>		<b>Лекції 22 год.</b>
		<b>Практичні (семінарські) 20 год.</b>
		<b>Самостійна робота 42 год.</b>
		<b>Консультації 6 год.</b>
	<b>Форма контролю: залік</b>	
<b>Мова навчання</b>		<i>німецька</i>

## II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Рись Лариса Федорівна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри німецької філології
Контактна інформація	моб.тел. 050 7217876
	<a href="mailto:rys.larysa@eenu.edu.ua">rys.larysa@eenu.edu.ua</a>
Дні занять	<a href="http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700">http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700</a>

## III. Опис дисципліни

### 1. Анотація курсу.

Словотвір – це розділ мовознавчої науки, який вивчає словотвірну систему мови, механізми творення похідних слів на основі уже існуючих в мові, їхню словотвірну структуру. Предметом вивчення словотвору є способи та засоби творення нових слів, класифікація похідних слів з урахуванням їхньої словотвірної структури і словотвірного значення. Оволодіння способами творення слів, продуктивними словотвірними моделями сучасної німецької мови забезпечує можливість правильного розуміння текстової інформації на основі знання словотвірних рядів, словотвірних гнізд та продукування нових слів за

аналогією до існуючих моделей, що сприяє покращенню комунікативних умінь і навичок.

## **2. Пререквізити.**

Курс «Словотвір сучасної німецької мови» пропонується студентам, які мають глибокі та ґрунтовні знання з німецької мови на рівні А2. Ця дисципліна опирається також на базові поняття морфології, знання словотвору української літературної мови.

## **3. Мета і завдання навчальної дисципліни.**

**Мета** курсу – ознайомити студентів із системою словотворення сучасної німецької мови, словотвірними типами різних частин мови, видами словотвірних формантів, їхніми значеннями і функціями, а також сформувати навички правильного словотворення, комунікативно виправданого застосування мовних одиниць.

**Основні завдання** курсу:

- висвітлити місце словотвору в комплексі мовознавчих наук;
- сформувати у студентів теоретичну базу з метою розуміння і правильного використання термінології у сфері словотвору;
- навчити студентів здійснювати морфемний і словотвірний аналіз слів;
- навчити визначати словотвірну мотивацію та словотвірне значення;
- навчити будувати словотвірні парафрази для розв'язання певних комунікативних завдань.

## **4. Результати навчання (компетентності).**

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти опановують низку компетентностей.

**Загальні компетентності:**

- здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;
- уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність використовувати знання у практичних ситуаціях.

### **Спеціальні (фахові компетентності):**

- здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати німецьку мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя;
- здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних фактів, інтерпретації та перекладу тексту;
- здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань;
- усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.
- здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

### **Результати навчання:**

- вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації;
- ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати та інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати;
- організовувати процес свого навчання й самоосвіти;
- знати й розуміти систему німецької мови, норми літературної німецької мови і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності;
- аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють;
- Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання;

- використовувати німецьку мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

## 5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Семін.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю/ Бали
<b>Змістовий модуль 1. Wortbildungslehre, ihr Gegenstand, Aufgaben und Grundbegriffe</b>						
Thema 1. Wortbildungslehre, ihr Gegenstand und Aufgaben		2	1	2		ДС
Thema 2. Grundbegriffe der Wortbildungslehre		2	1	4		ДС
Thema 3. Motivation und Lexikalisierung		2	2	4	1	ДС, РЗ, Т
Thema 4. Morphemstruktur des Wortes. Morphemtypen.		2	2	4	1	ДС, РЗ, Т
Thema 5. Arten der Wortbildung.		2	2	4	1	ДС, РЗ, Т
Thema 6. Fremdwortbildung.		2	2	4		ДС, РЗ, Т
Разом за модулем 1	47	12	10	22	3	20
<b>Змістовий модуль 2. Das deutsche Wortbildungssystem</b>						
Thema 7. Wortbildung des Substantivs. Komposition		2	2	4		ДС, РЗ, Т
Thema 8. Wortbildung des Substantivs. Derivation. Konversion. Kurzwortbildung.		2	2	4	1	ДС, РЗ, Т
Thema 9. Wortbildung des Adjektivs und des Adverbs.		2	2	4	1	ДС, РЗ, Т
Thema 10. Wortbildung des Verbs.		2	2	4	1	ДС, РЗ, Т
Thema 11. Wortbildungsanalyse.		2	2	4		ДС, РЗ, Т
Разом за модулем 2	43	10	10	20	3	20
<b>Всього годин:</b>	<b>90</b>	<b>22</b>	<b>20</b>	<b>42</b>	<b>6</b>	<b>40</b>

\*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

## **6. Завдання для самостійного опрацювання.**

Самостійна робота студентів при вивченні словотвору сучасної німецької мови спрямована на розвиток вміння працювати з науковою літературою, обробляти фактичний матеріал, на удосконалення навичок практичного використання словникового складу мови та на розвиток вміння робити словотвірний аналіз лексичних одиниць (виявлення та розпізнавання словотвірних моделей німецької мови, встановлення словотвірних формантів, їхніх значень та функцій). З цією метою студенти виконують практичні завдання згідно тематики семінарських занять.

Самостійна робота передбачає також укладання термінологічного глосарію з курсу та вивчення його. Кількість термінів до 50 слів.

Вимоги до термінологічного глосарію:

- терміни подавати у алфавітному порядку;
- розподілити терміни у відповідності із темами, що вивчаються;
- зазначити переклад терміну українською мовою в дужках;
- тлумачення терміну зазначити німецькою мовою.

## **IV. Політика оцінювання**

При поточному оцінюванні знань студентів враховуються: участь у обговореннях під час проведення лекційних та семінарських занять, робота над додатковою літературою, вміння використовувати набуті знання на практиці, вміння аналізувати лексичні одиниці. Робота студентів під час лекцій та семінарів оцінюється максимально у 5 балів. За кожний змістовий модуль студент має можливість отримати максимальну кількість балів - «20» (середній бал помножено на коефіцієнт 4), всього за поточне оцінювання студенти можуть отримати 40 балів. Окрім того передбачено написання контрольних робіт по тематиці кожного змістового модуля, за які студенти отримують по 30 балів (всього  $2 \times 30 = 60$  балів).

Студенти можуть отримати додаткові бали за написання наукових тез або статті, які містять власний аналіз лексичних одиниць та співвідносяться із тематикою курсу «Словотвір сучасної німецької мови». За написання тез студенти

отримують 10 балів, за написання статті – 15 балів. Додаткові бали сумуються із балами за поточне оцінювання та модульні контрольні роботи, однак загальна сума балів не може перевищувати 100 балів.

У випадку відсутності на занятті чи невиконання одного із видів обов’язкових робіт по темі студент отримує 0 балів за невиконаний вид роботи. У разі поважної причини студент може перездати тему під час проведення консультацій.

Учасники освітнього процесу повинні дотримуватися правил академічної доброчесності, самостійно виконувати навчальні завдання, толерантно ставитися до всіх учасників процесу навчання, під час написання рефератів та наукових тез коректно посилатися на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей. У разі виявлення академічного плагіату під час написання рефератів та несамотійного виконання практичних завдань, ці завдання зараховані не будуть.

## **V. Підсумковий контроль**

Підсумковий контроль проводиться у вигляді двох модульних контрольних робіт, які передбачають виконання тестових завдань закритого та відкритого типу. У випадку невиконання певних видів робіт чи недостатньої кількості балів для задовільної оцінки (менше 60 балів) студенти можуть доздати окремі теми та отримати додаткові бали.

## **VI. Шкала оцінювання**

Оцінка в балах за всівидинавчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно



## VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Гінка Б. І. Лексикологія німецької мови: лекції та семінари : Навч. посібник : вид. 4-те, переробл. і доп. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2015. 420 с.
2. Barz I. Die Wortbildung. *Duden. Band 4. Die Grammatik* : 7. Auflage. Mannheim : Dudenverlag, 2005. S. 641–772.
3. Barz I. Englisch in der deutschen Wortbildung. Eichinger, L. M., Meliss, M. & Vázquez, M. J. (Hrsg.). *Wortbildung heute. Tendenzen und Kontraste in der deutschen Gegenwartssprache*. Tübingen: Narr, 2008. S. 39-60.
4. Bußmann H. *Lexikon der Sprachwissenschaft*. 2 Aufl. Stuttgart : Kröner, 1990. 904 S.
5. Eichinger L. M. So viele Wörter. Was neue Wörter über die deutsche Sprache aussagen. *Studia Germanica Universitatis Vesprimiensis*, 2007. 11 (1), 27–43.
6. Eichinger L. M. *Deutsche Wortbildung : eine Einführung*. Tübingen : Gunter Narr Verlag, 2000. 269 S.
7. Elke D. *Basiswissen Deutsche Wortbildung*. Tübingen ; Basel : Francke, 2007. 137 S.
8. Elsen H. Deutsche Konfixe. *Deutsche Sprache*. 2005. № 2. S. 133–140.
9. Elsen H., Michel S. Wortbildung im Sprachgebrauch : Desiderate und Perspektiven einer etablierten Forschungsrichtung. *Muttersprache*. 2007. Jahrgang 117. S. 1–16.
10. Erben J. *Einführung in die deutsche Wortbildungslehre*. 5., ergänzte Aufl. Berlin : Erich Schmidt Verlag, 2006. 208 S.
11. Fleischer W., Barz I. *Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache*. 3. Aufl. Tübingen : Niemeyer, 2007. 382 S.
12. Herberg D., Kinne M. & Steffens D. (Hrsg.) *Neuer Wortschatz. Neologismen der 90er Jahre im Deutschen*. Berlin / New York: de Gruyter, 2004.
13. Motsch W. *Deutsche Wortbildung in Grundzügen*. 2., überarb. Aufl. Berlin ; New York : Gruyter, 2004. 458 S.

14. Neologismenwörterbuch. In *OWID – Online Wortschatz-Informationssystem Deutsch*, herausgegeben vom Institut für Deutsche Sprache, Mannheim. URL : <https://www.owid.de/docs/neo/start.jsp>
15. Ortner L. Grundformen der Komposition. *Deutsche Wortbildung : Typen und Tendenzen in der Gegenwartssprach. Band 4 : Substantivkomposita und kompositionsähnliche Strukturen* / L. Ortner, E. Müller-Bollhagen, H. Ortner, H. Wellmann u.a. Düsseldorf : Schwann, 1991. S. 112–124.